

# Metodika pro vyučující 1. stupně ZŠ

## Představení pracovního listu

Úkolem tohoto pracovního listu je v základní formě přiblížit žákům prvního stupně archiv jako takový a práci s vybranými archivními prameny. Z toho důvodu je koncipován tak, aby u žáků rozvíjel jejich badatelské dovednosti, které si nejdříve procvičí při práci s matričními záznamy herečky a spisovatelky Olgy Scheinpflugové a posléze i při práci s jejím školním výkazem.

Aby se žáci lépe orientovali, nad každou sadou otázek je napsán název panelu, ze kterého mají informace získat. Díky tomu není nutné, aby žáci postupovali lineárně, ale mohou pracovní list vyplňovat v pořadí, jaké si zvolí.

Při práci s matričními záznamy žáci zjistí, jaké informace mohou z těchto pramenů vyčíst a následně se pokusí vytvořit malý rodokmen spisovatelky. Při plnění této úlohy se žáci seznámí s klasickou podobou rodokmenu (výchozí osoba uprostřed, levou větev rodokmenu tvoří linie otce a pravou větev tvoří linie matky). Rovněž si vyzkouší práci s primárními prameny, v tomto případě se jedná o záznam narození O. Scheinpflugové, při které musí žáci přečíst dobový zápis v matrice.

Druhá úloha je zaměřena na kontinuitu a změnu školního vzdělávání, kdy si žáci na základě výkazu docházky O. Scheinpflugové při vyplňování tabulky uvědomí, za co byli známkováni žáci před více než sty lety a porovnájí tehdejší požadavky s těmi současnými, jež jsou kladeny na ně.

Poté, co žáci vyplní pracovní list na půdě archivu, musí dojít k jeho zhodnocení ve škole. Žáci mohou buď formou diskuse či písemnou formou zopakovat, co se na výstavě dozvěděli. Rovněž by se měli zamyslet nad výkazem docházky O. Scheinpflugové a porovnat, za co jsou žáci známkováni stále a které položky známkování již zmizely (pilnost, ženské práce, náboženství).

Výstava může posloužit jako východisko pro samostatnou práci žáků, jejichž úkolem bude vytvoření vlastního rodokmenu a bádání po historii vlastní rodiny, přičemž mohou rozvíjet své digitální kompetence při práci s digitalizovanými matrikami, ve kterých mohou dohledávat informace o svých předcích.<sup>1</sup>

Žáci mohou pracovní listy vyplňovat buď samostatně, nebo ve skupinách. Ideální velikost skupiny jsou 2–3 žáci.

---

<sup>1</sup> K digitálním matrikám se dostanete přes tento odkaz:

<https://ebadatelna.soapraha.cz/pages/IndexPage?jsessionid=894FF4FE06A2776FC77538D8761F3F09?0>.

## **Doporučený ročník**

- 5. ročník

## **Předpokládaná časová náročnost práce v archivu**

- 45 min.

## **Potřebné pomůcky**

- psací potřeby
- desky, na kterých budou žáci pracovní listy vyplňovat

## **Didaktické cíle**

- žák/yně chápe funkci archivu
- žák/yně zná základy tvorby rodokmenu
- žák/yně dokáže vyjmenovat některé základní genealogické prameny
- žák/yně si všímá rozdílu mezi předměty známkoványými v minulosti a dnes

## **Didaktické cíle dle RVP ZV pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět**

- ČJS-3-3-02p, ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

## **Průřezová témata**

- Osobnostní a sociální výchova

## **Klíčové kompetence**

- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence digitální

**Vyplněná verze pro učitele**



## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

### Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ



Ahoj! Jmenuji se Olga Scheinpflugová a ráda bych tě přivítala na výstavě Krok za krokem za našimi (slavnými) předky. Společně si tuto výstavu projdeme a budeme plnit různé úkoly, abys poznal/a, k čemu archivy vlastně slouží, a jak je můžeš využívat i ty. Nastraž oči a připrav si prstíky. Začínáme!

Jméno a příjmení:

Třída:

Datum:

### První krok do světa

Každý příchod nového dítěte na svět je věcí úředně zaznamenanou. Základní informace získáváme z matričních knih. Podívej se pozorně na obrázek mého záznamu v knize narozených a napiš, jaké důležité informace o mé osobě jsou zde napsány. Pokud informace nevyčteš z obrázku, pokus se je najít v textu na panelu.

*Jméno narozeného, místo narození, datum narození a křtu, údaje o rodičích a kmotrech.*

---

---

## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

### Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ

Lidé, kteří navštěvují archiv, zde hledají informace o minulosti. Někteří z nich také hledají informace o minulosti své rodiny. Než začneš pátrat po historii vlastní rodiny, vytvoř můj krátký rodokmen. Všechny informace najdeš na obrázku umístěném na panelu.

<i>Karel Scheinpflug</i>	<i>Barbora Liebscherová</i>	<i>Alois Frič</i>	<i>Barbora Sluková</i>
dědeček Olgy	babička Olgy	dědeček Olgy	babička Olgy

<i>Karel Scheinpflug</i>
tatínek Olgy

<i>Božena Fričová</i>
maminka Olgy



### (Zá)školákem

Nadarmo se neříká, že škola je základ života. Materiály ze školních let jsou zajímavým zdrojem informací. Bohužel se teď nemůžeš podívat na vysvědčení svých rodičů, nicméně můžeš nahlédnout do mého *Výkazu docházky a prospěchu* z 1. třídy. Zodpověz následující otázky a poté vyplň tabulku.

#### Jak se jmenovala moje třídní učitelka?

*Marie Gutová*

---

#### Kdy jsem nastoupila do školy?

*18. září 1909*

---



## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

### Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ

Do první části tabulky napiš, z čeho jsem byla známkována v první třídě. Do druhé části napiš, za co jsi známkován/a ve škole ty. Porovnej, co jsme měli stejné a co odlišné (předměty, které jsme měli stejné, vybarvi stejnou barvou).

Tabulka	
Za co jsem byla známkována já.	Za co jsi známkován/a ty.
<i>Mravy</i>	
<i>Pilnost</i>	
<i>Náboženství</i>	
<i>Jazyk vyučovací (ve čtení)</i>	
<i>Psaní</i>	
<i>Počty a nauka o tvarech měříčských</i>	
<i>Přírodopis a přírodozpyt</i>	
<i>Zeměpis a dějepis</i>	
<i>Kreslení</i>	
<i>Zpěv</i>	
<i>Ženské a ruční práce</i>	
<i>Tělocvik</i>	



*A jsi u konce! Doufám, že se ti výstava líbila a že ses zde dozvěděl/a něco nového. Pracovní list si vezmi s sebou do školy, abys s ním mohl/a i nadále pracovat.*

**Verze pro žáky**



## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

### Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ



Ahoj! Jmenuji se Olga Scheinpflugová a ráda bych tě přivítala na výstavě Krok za krokem za našimi (slavnými) předky. Společně si tuto výstavu projdeme a budeme plnit různé úkoly, abys poznal/a, k čemu archivy vlastně slouží, a jak je můžeš využívat i ty. Nastraž oči a připrav si prstíky. Začínáme!

Jméno a příjmení:

Třída:

Datum:

### První krok do světa

Každý příchod nového dítěte na svět je věcí úředně zaznamenanou. Základní informace získáváme z matričních knih. Podívej se pozorně na obrázek mého záznamu v knize narozených a napiš, jaké důležité informace o mé osobě jsou zde napsány. Pokud informace nevyčteš z obrázku, pokus se je najít v textu na panelu.

---

---



## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY


### Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ

Lidé, kteří navštěvují archiv, zde hledají informace o minulosti. Někteří z nich také hledají informace o minulosti své rodiny. Než začneš pátrat po historii vlastní rodiny, vytvoř můj krátký rodokmen. Všechny informace najdeš na obrázku umístěném na panelu.

dědeček Olgy	babička Olgy	dědeček Olgy	babička Olgy

tatínek Olgy	maminka Olgy



#### (Zá)školákem

Nadarmo se neříká, že škola je základ života. Materiály ze školních let jsou zajímavým zdrojem informací. Bohužel se teď nemůžeš podívat na vysvědčení svých rodičů, nicméně můžeš nahlédnout do mého *Výkazu docházky a prospěchu* z 1. třídy. Zodpověz následující otázky a poté vyplň tabulku.

Jak se jmenovala moje třídní učitelka?

---

Kdy jsem nastoupila do školy?

---

## KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY Pracovní list pro žáky 1. stupně ZŠ

Do první části tabulky napiš, z čeho jsem byla známkována v první třídě. Do druhé části napiš, za co jsi známkován/a ve škole ty. Porovnej, co jsme měli stejné a co odlišné (předměty, které jsme měli stejné, vybarvi stejnou barvou).

Tabulka	
Za co jsem byla známkována já.	Za co jsi známkován/a ty.



*A jsi u konce! Doufám, že se ti výstava líbila a že ses zde dozvěděl/a něco nového. Pracovní list si vezmi s sebou do školy, abys s ním mohl/a i nadále pracovat.*